

www.ROVDYR.org

FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK NR 2/3 – NOVEMBER 2010

Kloke hunder
skjønner Alvoret

SORIA MORIA 2 - HÅP ELLER MARERITT • ÅTTE MÅTER Å SETTE UT ULV I SVERIGE
DER ARGUMENTENE SLUTTER, BEGYNNER GENETIKKEN • NATURINDEKS FOR EKSTREMISTER

www.rovdyr.org

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Postboks 40, 7701 Steinkjer

Telefon: 975 95 119

Telefaks: 74 12 65 01

E-post: aksjonen@rovdyr.org

Bankkonto: 4464.09.33434

Annonser

sendes til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk (se adresse over).

Annonser leveres som høyoppløselig PDF-fil. Bilder i annonsen må være CMYK og i 300 dpi. Fonter skal være «embedded». Alle farger i PDF-fila må være CMYK.

Stoff til ROVDYR

For å gjøre produksjonen av ROVDYR mest mulig effektiv ber vi om at stoff sendes på fil (helst worddokument) og gjerne på mail. Digitale bilder bør ha min. oppløsning 2,1 MB pixel - 1650x1200 JPEG fine/normal.

Stoffet sendes til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk Postboks 40, 7701 Steinkjer aksjonen@rovdyr.org

Redaktører:

Åsmund Ystad
Nils Solberg

Andre bidragsytere:

Ole Johan Sætre
Oddvar Berg

Foto forside:

Folkeaksjonen på elgfestival i Aremark
Nils Solberg

Utgivelser 2010

Nr. 4 – desember manusfrist 20. nov

Grafisk produksjon

Kreator Kommunikasjon AS, 3570 Ål
www.kreator.no

ISSN 1890-8306

fra lederen

Hva galt er det vi gjør?

Jegerne ønsker å gjøre akkurat det samme som de har gjort i tusener av år, nemlig å høste av naturens overskudd og bringe sunt og godt kjøtt på bordet. Utstyret vi høster med har selvfølgelig utviklet seg fra steinalderjegerens dyregraver, pil og bue. Beitebrukerne ønsker også å gjøre det samme som de har gjort i tusener av år. Store mengder med sunt og kortreist mat blir produsert i norsk utmark til glede for de fleste av oss. Driftsformene til beitebrukerne har selvfølgelig også forandret seg på et par tusen år og der er vi ved sakens kjerne.

– Stadig møter vi såkalte naturvernere som synes det er feigt at vi skyter dyr med moderne våpen, spesielt rovdyr må vite, men også alt fra elg til rype. De mener at jegerne skal la rovdirene ha førsterett til det matnyttige viltet fordi vi ikke trenger å jakte i dagens samfunn når kjøttet vi trenger ligger innpakket og delikat i frysediskene.

De samme folkene hater også beitebrukerne som lar dyrene sine oppleve frihet noen korte sommermåneder i skog og fjell. De raljerer og skriker over seg om dyrevelferd og inngjerding med en overbevisning som ville gjøre en predikant grønn av misunnelse.

Med hvilken rett har dere til å stille dere over naturen hører vi stadig fra vernesiden. Selv lærte jeg det på skolen i 5.klasse. Mennesket står høyest på næringskjeden og skal forvalte naturen, kan det være så forbannet vanskelig å forstå det? Vi har nå forvaltet skog og fjell i noen tusen år og jeg synes faktisk det har gått rimelig bra, det har ikke blitt så dype spor etter oss i løpet av disse årene. Spør en verner neste gang, hvor store og ødeleggende inngrep i naturen er å se etter jegeren og utmarksbrukeren?

Ikke i sin villeste fantasi ville våre forfedre spå det scenario vi opplever med dagens rovdyrpolitikk. Jegerne skal vike til fordel for en skare med romantikere som får angst når de ser et slakt eller noen dråper blod på snøen.

De samme romantikerne dømmer samtidig hundene våre til et liv i bånd og hundegårder i de områdene der det finnes ulv. I Norge og Sverige opplever vi faktisk i dag en skremmende utvikling vedrørende registrerte valper av de nordiske hunderasene. Enkelte av rasene er akutt utrydningstruet!

Erik Solheim og Heidi Sørensen gjentar til det kjedsommelige at den tause majoriteten i Norge vil ha store bestander av rovdyr og at vi må respektere flertallets mening. Hvordan vil Solheim tolke vedtaket i Halden kommunestyre der 44 av 49 representanter, inklusive en samlet SV-gruppe, går mot regjeringens rovdyrpolitikk? Hvor fjernt fra prinsippene om lokaldemokrati er Solheim villig til å gå? Hvor fjernt fra utgangspunktet for vår eksistens i Norge er det mulig å komme?

Ledelsen i Miljøverndepartementet mener tydeligvis at alle som IKKE bor i områder med rovdyrbelastning skal bestemme over oss, fordi de er flere til å bestemme!

Det er omtrent like demokratisk som at 1,5 milliarder kinesere skal bestemme at Kinas barnebegrensningsprogram også skal gjelde i Norge.

Nils Solberg

Testamentarisk gave til Folkeaksjonen

Avdøde Svein Arne Skog fra Gildeskål i Nordland har testamentert en del av sin formue til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk. Sammen med Nei til EU, Kystfiskarlaget og avisa Klasseskampen er Folkeaksjonen begunstiget med et betydelig beløp.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk føler seg beæret over å få en slik gave. Den kommer selvfølgelig godt med i arbeidet for en ny og bedre rovdyrpolitikk i Norge.

Soria Moria 2

- håp eller mareritt

Ett år etter er ingen ting endret

Statssekretær Heidi Sørensen vært på møter i alle rovviltregioner og blant annet fortalt at det er helt uaktuelt å tillate vårjakt på bjørn. Her fra det siste regionmøtet, 8. oktober på Lillehammer.

ÅSMUND YSTAD

Hva som blir resultatet synes å være svært usikkert. Regjeringen har sagt at den skal legge fram en stortingsmelding om nye bestandsmål for ulv og bjørn og evt. nødverge for hund før jul i år.

I tillegg skulle regjeringen se på en rekke andre tiltak for redusert rovdyrkonflikt. Her har det heller ikke skjedd noe enda.

Hovedtrekkene videreføres

Et problem er imidlertid at partiene bak rovdyrforliket i 2004, fortsatt mener at dette forliket var et politisk mesterstykke. Hovedtrekkene i rovdyrpolitikken skal derfor videreføres.

For de mange som har sett og følt konsekvensene av rovdyrpolitikken på nært hold er det selvfølgelig utrolig å høre ansvarlige politikere lovprise dagens rovdyrforvaltning som et mesterstykke.

Tullete politisk selvskryt

Slikt tullete politisk selvskryt om rovdyrpolitikken blir nesten grotesk. Budskapet er at respekten for politikernes eget håndverk er viktigere enn innholdet.

Problemet er at de hellige hovedtrekkene ikke tåler møtet med virkeligheten. Rovdyrpolitikken bygger på forutsetninger som ikke holder mål.

Det tause flertallet

Miljø og utviklingsminister Erik Solheim har funnet sin vei ut av knipa. I stedet for å ta hensyn til dyrekjøpte erfaringer og unisone krav fra Distrikts-Norge om kursendring, velger Solheim å lene seg på det han kaller "det tause flertallet". Men de er ikke mer tause enn at de i følge statsråden sier et rungende ja til dagens rovdyrpolitikk.

Når slike håpløse argumenter brukes for å overkjøre et mindretall som må tåle konsekvensene, lager man flere problemer enn man løser.

Dialogmøter

Statssekretær Heidi Sørensen har møtt alle de åtte regionale rovviltnemndene sammen med lokale organisasjoner. Her har MD har presentert sitt syn og tatt i mot innspill fra lokalpolitikere og berørte organisasjoner.

Et hovedbudskap fra MD har vært at rovdyrforvaltningen skal være kunnskapsbasert, i tråd med den nye naturmangfoldloven som sier at all naturforvaltning skal bygge på best tilgjengelige kunnskap.

Statssekretæren forteller også ivrig at det etter den nye loven er forbudt å gjøre vedtak som utrydder arter i Norge. Det er derfor ulovlig å vedta null ulv, og kanskje er det ulovlig for Stortinget å redusere bestandsmål for bjørn.

Nei til vårjakt på bjørn

En rekke søknader om felling av bjørn på vårsnø har blitt avslått av forvaltningen. Selv om Soria Moria II har mål om mer effektivt uttak av streifende hannbjørner er vårjakt på snø en jaktform som MD ikke vil godta.

I følge Heidi Sørensen skal lisensjakt om høsten og skadefelling etter at de har gjort skade være de eneste lovlige jaktformene på bjørn.

Grenseulver

Regjeringen har bestemt at grenseflokkene med ulv skal telles med i det norske bestandsmålet. Sverige har telt dem som sine. Derfor føres det i høst harde forhandlinger om fordeling av ulvene. Svenskene ønsker selvfølgelig å fortsette den geniale praksisen med å telle med ulver som lever og gjør skade i Norge.

3, 4, 5 eller 6 ulveflokker?

Senterpartiet hevder hardnakket at Soria Moria II betyr at grenseflokkene skal telle med en faktor på 0,5 i det norske bestandsmålet som fortsatt skal være 3. Dette bekymrer nok Heidi Sørensen og SV fordi siste vinteren var det 7 ulverevir på grensen, noe som ville gi 3,5 flokker. Sørensen mener at det opplagte utgangspunktet for et nytt bestandsmål for ulv i Norge med selvfølgelig må være 6 ulveflokker.

Og statsråden selv, Erik Solheim, har uttalt at den nye naturmangfoldloven gjør det uaktuelt å svekke ulvens stilling i Norge.

Bredt forlik

Når regjeringen har konkludert om nye bestandsmål og nødverge for hund skal forslaget legges fram for Stortinget. Målet er å få til et nytt bredt forlik om endringene. Venstre og KRF kan umulig være store nok til å utgjøre et bredt forlik. Det betyr at enten Høyre eller FRP må være med.

Men først må partiene i regjeringen bli enige om hva de mente de lovet i fjor høst. Det kan ta tid.

Fylkesmann har fått nok av Miljøverndepartementet

Fylkesmann Inge Ryan i Nord-Trøndelag har fått nok av MDs trenering av rovdyrforvaltningen. Våren 2009 var Ryan parlamentarisk leder for SV på Stortinget og tok initiativ til rovdyrpolitiske tiltak for å unngå kollaps i sørsamisk reindrift.

Statsråd Erik Solheim ba Fylkesmannen i Nord-Trøndelag handle raskt og MD fikk en fyldig rapport med forslag til tiltak i september i fjor.

Men i stedet for rask handling ble rapporten bare liggende i Miljøverndepartementet. I mellomtiden har SVs Inge Ryan blitt Fylkesmann i Nord-Trøndelag.

- Solheim har trenert saken i 14 måneder og nå får det være nok. Tålmodigheten er brukt opp, uttaler Fylkesmann Inge Ryan til Trønderavisa.

Innspill til regjeringen om rovdyrpolitikken

(Dette er et utdrag av et brev som Landsstyret i Folkeaksjonen har sendt til Miljøverndepartementet. Brevet i sin helhet kan du lese på www.rovdyr.org)

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har følgende innspill til regjeringens tillyste stortingsmelding om nytt bestandsmål for ulv og bjørn i Norge, og nødverge for hund:

- **Nei til ulvesone og prioriterte rovdyrsoner.**
- **Ja til byrdefordeling.**
- **Maksimalt 80 individer bjørn i Norge, halvparten av hvert kjønn.**
- **Utvidet rett til felling av skadegjørere og nærgående bjørn og ulv.**
- **Nødverge for hund må innføres, lik svenskenes paragraf 28.**
- **Større krav til lokal forvaltning og medbestemmelse.**
- **Grenseflokker av ulv må telle inn i det norske bestandsmålet.**

Bakgrunn:

I 10 år har Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk gjennom en offensiv satsing på informasjon og kunnskap forsøkt å legge premisser for en kunnskapsbasert rovdyrforvaltning i Norge. Vi hilser derfor velkommen regjeringens og miljøverndepartementets uttalte ønske om at et best mulig kunnskapsgrunnlag skal ligge til grunn for, og være styrende for norsk rovdyrforvaltning.

Nasjonale rødlistebasert på IUCNs kriterier er, når det gjelder store rovdyr i Norge, et grovmasket og upresist verktøy som etter vår mening står i veien for faglig forvaltning og konstruktiv kommunikasjon.

Det gir ingen faglig mening å snakke om norske rovdyrbestander. I et fagbiologisk perspektiv er våre rovdyr deler av fennoskandiske bestander. Ettersom Sverige og Finland sammen har forekomster som sikrer langsiktig levedyktighet for de fire store rovdyrene i Skandinavia, betyr det at forekomsten av store rovdyr i Norge har en helt marginal betydning for overlevelsen.

Vi mener at denne kunnskapen må tydeliggjøres som grunnlag for norsk rovdyrforvaltning. Dette gir handlingsrom for å utvikle en rovdyrforvaltning, der politiske målsettinger om redusert konfliktnivå og fortsatt aktiv utmarksbruk sidestilles med Stortingets mål for store rovdyr i Norge. Først da er man i en situasjon der man er i stand til å ta hensyn til alle parter.

Nei til soner og prioriterte rovdyrområder

Konsentrasjon av store rovdyr må ikke gå på bekostning av dyrenes egne behov for store arealer, eller ødelegge lokalsamfunns, utmarksnærings og jaktinteressenes behov og ønsker om fortsatt aktiv bruk av de samme arealene.

Rosa-rapporten, NINA Temahefte 22 fra 2003 inneholder anbefalinger fra et bredt utvalg av forskere og organisasjoner. Mye av dette ble lagt til grunn for den forrige rovviltmeldingen som ble vedtatt i 2004. Men utfordringene med prioriterte rovdyrsoner for bjørn og ulv er etter vår mening ikke tatt på alvor, og nettopp der finner vi mye av årsaken til dagens høye konfliktnivå. Rosa-rapporten lister opp følgende ulemper med sonering:

"1. I de områdene som skal ha rovvilt vil konfliktene forsterkes. Dette gjelder selv om en løser problemene med husdyrtap, siden konfliktene rundt ulv og bjørn bare delvis er knyttet til tapsproblematikk

2. Mange vil oppleve det som provoserende å skulle bo i et "reservat" som er påtvunget dem av krefter utenfra. Jo mer folks livsstil og naturbruk påvirkes, jo mer konfliktfylt blir situasjonen"

3. Konsentrasjon av rovdyr i visse områder vil gjøre større innhogg i bestandene av jaktbart vilt, og dermed høy konflikt med jaktinteressene i disse områdene.

4. Uten effektive konfliktdependende tiltak vil et mindretall måtte bære tunge byrder alene"

Dette er etter vår mening presise beskrivelser av viktige utfordringer som dagens forvaltning ikke tar på alvor. En forvaltning med redusert konflikt og større lokal aksept krever at man tar mye større hensyn til interessene til de som blir direkte berørt.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at nye bestandsmål for bjørn og ulv skal ta vesentlig hensyn til interessene til næringsliv, lokalsamfunn og enkeltpersoner som må leve med utfordringene i sin hverdag. Vi finner det helt uakseptabelt at et politisk flertall overkjører lokale mindretall som må bære hele byrden. Denne formen for demokrati skaper mange flere problemer enn den løser.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever derfor at dagens forvaltningsmodell med prioriterte rovdyrsoner erstattes med et mål om aktiv forvaltning og bestandskontroll i alle deler av, og i alle regioner i Norge, uavhengig om nasjonale eller regionale bestandsmål er nådd.

Rovdyrforvaltning i grensestrøk

Folkeaksjonen har alltid ment at grenseflokkene med ulv må telle med i det norske bestandsmålet. Vi mener at uklarheter i forvaltningen av rovdyr i grensestrøkene er en av de største feilene som er gjort. Stor

mobilitet er en viktig artsegenskap for de store rovdyra, også for ulv og bjørn. Vi trenger derfor en dynamisk forvaltning som tar høyde for dette, ikke statiske regler.

Å legge opp til en storstilt forvaltning av bjørn og ulv langs svenskegrensen, der måloppnåelsen i stor grad avhenger av om unger eller valper er født i Norge, vil kun sikre en støyende datakonflikt.

Lokal forvaltning

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever at forvaltningen justeres slik at de regionale rovviltneimndene i mye større grad får både myndighet og ansvar for å gjennomføre en helhetlig forvaltning, og ikke bare som i dag, leke myndighet når rovdyrforekomstene er overoppfylt.

Det finnes svært mye god lokal kunnskap om viltforvaltning rundt omkring i landets kommuner som med fordel kan utnyttes på en mye bedre måte enn i dag.

Nødverge for hund

Med en faglig og dynamisk forståelse av ulv-eforvaltningen vil Miljøverndepartementet også se at nødverge for hund vil fungere likt i Sverige og Norge. Det som ikke truer ulvens overlevelse i Sverige vil selvfølgelig ikke true ulvens overlevelse i Norge. Ikke så lenge det er samme bestanden. Vi i Folkeaksjonen har ingen forståelse for at Norge trenger mer tid til å tenke i denne saken.

Svenske erfaringer tilsier ingen bestandsmessige konsekvenser for ulven. Etter toårig prøveprosjekt med nødverge for hund gav så gode erfaringer at loven ble endret permanent.

Skal de svenske erfaringene legges til grunn for en norsk beslutning om nødvergerett for hund, tilsier dette at også Norge bør utvide sin nødvergerett til å omfatte direkte angrep på hund.

Bestandsmål for bjørn

Et framtidig bestandsmål for bjørn må ha samsvar mellom bestandsmål og tellemetode, slik det er for de andre artene. Bare ved å ta slike grep kan man oppnå alminneliggjøring.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at den beste løsningen er et mål på antall individer av hvert kjønn. Først da har man et mål som samsvarer med det vi kan finne ut av ved DNA-analyser. Har vi binner over tid, så har vi ynglinger. Slik er bjørnebiologien.

De rike tradisjonene med allsidig utmarksbruk i Norge er etter vår mening en mye mer

verdifull naturkapital enn å ta vare på brunbjørn som finnes i verdens tetteste bestand i Sverige. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever at det settes et tak på 80 individer av bjørn i Norge, med en 50:50-fordeling mellom hunner og hanner.

Utmarksbruk

En videreføring av dagens bestandsmål for bjørn vil bety katastrofe for utmarksbruken mange steder i Norge. Det samme gjelder selvfølgelig for ulven.

All erfaring tilsier at utfordringene og skadenivået for tradisjonell utmarksbruk i områder med og i nærheten av rovdyrforekomster er en direkte funksjon av rovdyrtettheten. Dagens forvaltning med sonering og prioriterte rovdyrrområder har på ingen måte løst utfordringene som stor tetthet av ulv og bjørn fører med seg.

En fortsatt aktiv bruk av utmarka i Norge krever store endringer i rovdyrforvaltningen, over til en skadebasert forvaltning, der akseptert skadenivå betyr like mye som hensynet til rovdyprene.

Livskvalitet

Folks bruk av naturen til høsting og rekreasjon er en viktig del av dagliglivet og folks identitet i store deler av landet. Det er allmenn enighet om at dette er positivt og en berikelse både for folk og natur. Vi bruker naturen med den største selvfølgelighet og forutsetter at det er trygt.

Et viktig virkemiddel for å videreføre denne positive naturbruken er at det legges opp til en aktiv rovdyrforvaltning i alle deler av landet, med effektiv felling av skadedyr, utvidet nødverge og nødvendige jaktkvoter for å holde kontroll med rovdyrforekomsten.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk godtar ikke at et mindretall av folket i enkelte områder må leve i prioriterte rovdyrsoner med svært høy terskel for felling. Dette oppfattes som demokratiske overgrep mot et mindretall som må ta hele belastningen. En slik forvaltning kan også forverre situasjonen fordi store rovdyr som ikke blir jaktet på kan utvikle uredd og nærgående adferd.

MED HILSEN
FOLKEAKSJONEN NY
ROVDYRPOLITIKK

FOTO: SCANPIX

Miljøverndepartementet mener at beiteretten må vike og at tunge naturinngrep i form av elektriske gjerdet er framtida i områder med store rovdyr.

Konferanse om rovdypsikre gjerdet

Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning inviterer til en konferanse om rovdypsikre gjerdet på Gardermoen 23. november 2010.

Brukere og organisasjoner vil bli inviterte til konferansen der målet er å få inn erfaringer og innspill fra flest mulig om slike tiltak.

En viktig årsak til at denne konferansen kommer nok de dramatiske tilstander som har vært innenfor det rovdypsikre gjerdet i Grue denne sommeren. Både bjørn, gaupe og til sist ulv ble påvist innenfor gjerdet som skulle holde rovdyra ute og tapene for brukerne var enorme.

To bjørner ble faktisk felt på skadefelling innefor det rovdypsikre gjerdet.

Sveitserne vil skyte ulven

Parlamentet i Sveits har vedtatt at det skal skytes mer rovdyp. Dermed vil parlamentet i Bern uthule Bern-konvensjonen.

Sveitsiske aviser melder om en svært følelsesladd debatt i parlamentet. Den endte med 96 mot 76 stemmer for å pålegge regjeringen å søke unntak fra den internasjonale Bern-konvensjonen om beskyttelse av utryddingstruede arter.

Debatten i Sveits om hensynet til beitedyr er identisk med de harde frontene i Norge. Med vedtaket gjelder også avliving av rovdyp dersom de tar så mye av rådyr og annet vilt, at det går utover jegernes interesser.

FOTO: SCANPIX

Åtte måter å sette ut ulv i Sverige

Et alternativ er å importere østlige innvandrere som dukker opp i Norge. Men først etter 6 måneder i karantene norske skoger.

ÅSMUND YSTAD

Ingen skal påstå at svenskene tar lett på oppgaven med planlegging av flytting av ulv for å friske opp genene i ulveflokkene. Det hele starten med at Riksdagen i 2009 vedtok å ved hjelp av lisensjakt fryse forekomsten på 20 årlige ynglinger, tilsvarende 210-230 ulver. Samtidig skulle den genetiske situasjon forbedres ved å hente inn inntil 20 ulver med frisk blod innen 2014.

Aller helst hadde man håpet at ulvene kommer gående fra Finland på egne bein. Og uavhengig av den omfattende planleggingen er det allerede åpnet for å flytte nye innvandrerulver fra nord til sør i Sverige.

Men skrekken for innavlet ulv er så alvorlig at svenskene at de ikke tar sjansen på at ting løser seg selv. Naturvårdsverket har allerede innhentet ekspertråd om alle mulige spørsmål. Og nå er to omfattende saker sendt på høring i länsstyrelsene og i berørte instanser og organisasjoner. Det gjelder blant annet begge jegerorganisasjonene, Jägareförbundet og Riksjägarna. Begge har forpliktet seg, i bytte mot statlige millioentuskudd, til å være med og legge til rette for lokal aksept for utsetting av nye ulver.

Hvor?

Den første høringen er et oppdrag til Länssty-

relsene i ulveområdene, der de får i oppgave å finne egnede områder for utsetting av ulv. Ikke bare biologisk egnet, men like viktig mener man det er å finne fram til områder der tiltaket kan få god lokal aksept.

Det kan være aktuelt å sette ut voksne ulver eller valper. Høringen inneholder forslag til kriterier for valg av egnede områder. Blant annet må det finne sjanse for å finne en partner i rimelig nærhet.

Samtidig bør man unngå utsetting for nært eller i etablerte revir, for å unngå at nykommere blir drept av andre ulver. Videre bør det være minst 10 mil til nærmeste reindriftsområde, og områder med positive grunneiere.

Hold dem unna Norge

Et eget kriterium for vellykket utsetting er at det skjer i områder der ulven ikke risikerer å utvandre til Norge!

Vel vitende om at dette kommer til å bli krevende anbefales det at man setter ut ulver i län der länsstyrelsen har god kompetanse innen kommunikasjon.

Voksne eller valper

Den andre høringen er en gjennomgang av ulike alternativer for innhenting og utsetting av ulv. Det kan være aktuelt å sette ut voksne ulver

eller nyfødte valper født i fangenskap. Disse settes da ut i etablerte ulvehi med nyfødte valper. Man mener at slik "bortadopsjon" kan skje 1-3 uker etter at ulveungene er født.

Valpene kan komme fra:

1. Nordisk dyrepark
2. Innhegning der utenlandske ulver plasseres og yngler.
3. Utenlandsk hi.

Voksne ulver kan komme fra:

4. Ulv som fanges inn i Finland, behandles og vaksineres mot rabies, utstyres med radiosender og tas etter 6 måneder inn i Sverige for utsetting.
5. Ulv som har innvandret fra Norge, fanges inn, behandles og vaksineres mot rabies, utstyres med radiosender og tas etter 6 måneder inn i Sverige for utsetting.
6. Ulv tas fra et annet land og plasseres i innhegning i 6 måneder og behandles mot rabies og bendelorm for deretter å settes ut.
7. Ulv tas direkte fra et annet land til Sverige, behandles mot rabies og bendelorm og settes direkte ut.

Det 8. og siste alternativet er inseminering av villlevende ulvetisper.

Det er all grunn til å ønske svenskene lykke til. Sånn kan det gå når man har fått innval på hjernen.

Jakthund drept av ulv i terrenget til Stortingsrepresentant.

Stortingsrepresentant Gunnar Gundersen fra Høyre i Hedmark, måtte være med på alle jegeres mareritt tidlig i oktober. En ulv drepte jakthunden til Kåre Sander Nilsen som jaktet elg sammen med Gunnar Gundersen på sistnevntes eiendom i Åsnes. Hunden, som ironisk nok het Varg, hadde los på en elg da den ble angrepet og brutalt drept av ulven. Obduksjonen etterpå viste at den var fullstendig knust i nakken, brystet og i korsryggen.

Stortingsrepresentant Gunnar Gundersen har markert seg som en sterk kritiker av rymndighetenes overkjøring av lokalbe-

folkningen i ulvesonen. Denne gangen fikk han selv se konsekvensene av rovdyrpolitikken på nært hold.

KILDE: GLOMDALEN

FOTO: SCANPIX

Dette var jakthunden varg. Obduksjonen viste at hunden var fullstendig knust i nakken, brystet og korsryggen etter møtet med ulven.

FOTO: HØYRE

Stortingsrepresentant Gunnar Gundersen

Historisk vedtak i bykommunen Halden

NILS SOLBERG

Halden er den eneste byen som er nevnt i vår Nasjonalsang. Grunnen til det var innbyggernes kamp mot svenskene som skulle innta byen og landet på 1700 tallet, noe som til slutt resulterte i at svensk kongen Karl den 12. ble skutt i Halden i 1718.

Denne gangen fastslår et overveldende flertall i Halden kommunestyre at de er lei av å forholde seg til svensk innenrikspolitikk i form av grenseulv. Samtidig er de meget kritiske til norsk rovdyrpolitikk.

Av et kommunestyre på totalt 49 representanter stemte 44 for et vedtak som taler regjeringens rovdyrpolitikk midt i mot. Representantene fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet stemte enstemmig for vedtaket!

Hvordan Regjeringen har tenkt og tolke dette kraftige signalet gjenstår å se. Spørsmålet er om lokaldemokrati kun et ord som blir brukt i valgkampen eller om de ønsker å ta lokalsamfunnene på alvor.

I forkant av kommunestyrevedtaket hadde en rekke samarbeidende organisasjoner invitert oss til de politiske partiene for å informere om norsk og svensk rovdyrpolitikk og den lokale situasjonen. Disse møtene endte opp i et innspill fra organisasjonene til Halden kommune som med stort flertall i kommunestyret vedtok at de stiller seg bak dette:

Rovdyrsituasjonen i Halden

Halden har hatt ynglende ulv siden 1997. I de første årene var der noen få observasjoner, og spor/sportegn vinterstid, samt en synkende hjorteviltbestand i deler av kommunen. Den første hunden ble tatt høsten 2002. Fra 2002 fram til 2007, ble ulv sett stadig oftere, men konfliktnivået var fortsatt lavt.

I løpet av de siste tre årene har det skjedd en radikal forandring, med etablering av ytterligere en ny flokk i Torpedalen-Aremark området (Linnekleppenreviret). Vinteren 2009/2010 var det enkelte anledninger ca 20 ulver samtidig i vår kommune.

Statens naturoppsyn, kan dokumentere 6 hunder tatt bare i løpet av 2008 og 2009. Totalt hvor mange hunder som er tatt er langt høyere

og mørketallene er store. Sannsynligvis er to nye hunder tatt i løpet av sommeren 2010, selv under båndtvangstiden hender det at hunder sliter seg og stikker av selv om de som bor i et ulverevir er ekstra påpasselige. Avskyting av hjortevilt er redusert med det halve, samtidig som at Halden viltneimnd forlanger en ytterligere halvering av kvotene. Denne kraftige nedgangen i hjorteviltbestanden innebærer betydelige tap av inntekspotensiale for en rekke grunneiere, samt at jaktmulighetene til hundreis av jegere i Halden blir fratatt dem.

Oftere og oftere kommer observasjoner av ulv og sportegn helt inne på husvegger. Som en konsekvens av dette, blir nå deler av utmarka i mindre og mindre grad brukt til tur, rekreasjon og friluftsliv.

For de som bor i revirene føles det å ha små barn lekende på tun svært utrygt og barn føler utrygghet på sin skolevei. Frykten er reell og ingen har noen å miste! Ulven viser stadig mindre skyhet pga. den ikke blir jaktet på.

Daglige luftturer med løs hund, det være seg for jakt, tur eller trening er som å spille lotto med hundens liv som innsatts. Samlet har dette ført til store konsekvenser både menneskelig og økonomisk, og konfliktnivået er nå svært høyt for store deler av Haldens befolkning.

Det har i regi av 7 organisasjoner i Halden blitt søkt om skadefelling/lisensfelling av ulv. Denne har blitt avslått både i Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet.

Avslagsbegrunnelsen gir et klart bilde av ulveforvaltningen i Norge i dag, hvor ulven har forkjørsrett og lokalbefolkning vikeplikt. Dette med god støtte fra bl.a. Norges Miljøvernforbund v/Kurt Oddekalv, som ønsker permanent båndtvang i Halden kommune og påstår folk i Halden setter ut syke og gamle hunder til ulven for derved å slå politisk mynt. Slike påstander fra miljøvernesiden oppleves som uhyrlige og svært krenkende for de i Halden som mister sine firbeinte venner.

Stortinget har bestemt at det skal være 3 ynglende familieggrupper av ulv i Norge. Grenseflokkene teller ikke inn i bestandstallet. Slik det nå er kan Halden kommune samtidig ha 3 ulveflokker i kommunen samtidig dvs. landets totale bestandsmål. Dette er en urimelig belastning for en kommune.

FOTO NILS SOLBERG

Denne hunden ble ett av mange offer for ulven i Halden.

Vi opplever med den kunstige ulvesonen at landets grense er flyttet til Glomma og at vi er underlagt svensk innenrikspolitikk og ulveforvaltning, slikt har vi ingen tradisjoner med i Halden!

Et eksempel er: Ulvene i Halden Dals-Ed drepte i fjor en hund på svensk side, hadde de drept en til ville dette ha utløst en fellingstillatelse. (Kilde: Länsstyrelsen)

Det høye antallet hunder drept på norsk side er ikke nok for at en søknad fra Halden om å ta ut skadegjørerne blir innvilget. Vi mener at norsk rovviltpolitikk skal baseres på et byrdefordelingsprinsipp og at lokaldemokratiet må tas på alvor.

Vi håper med dette at samtlige partier vi møtte før sommerferien støtter vårt samlede syn som er:

- Nei til ulvesonen og kjerneområder.
- Ja til byrdefordeling.
- Kompensasjon for tap av rettigheter.
- Utvidet rett til felling av skadegjører.
- Nødverge for hund må innføres, lik svenskens paragraf 28.
- Større krav til lokal forvaltning og medbestemmelse.
- Grenseflokkene må telle inn i det norske bestandsmålet.

MED VENNLIG HILSEN
HALDEN VILTFORENING (SAMMENSLUTNING AV
GRUNNEIERE I DE FLESTE STORVILTJAKTLAG I
HALDEN KOMMUNE)
FNR (FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK)
IDD BONDELAG
IDD SKOGEIERLAG
ARBEIDERNE JEGER OG FISKEFORENING
HALDEN OG OMEGN JEGER & FISKEFORENING

Der argumentene slutter, begynner genetikken

Når rovdyrstammene vokser, flyttes bekymringene vekk fra manglende ynglinger over til manglende genetisk mangfold.

ÅSMUND YSTAD

Forvaltning, forskning og vernesiden synes å være enige om en ting: Det er all grunn til bekymring for rovdyras overlevelse, samme hvor mange individer som finnes.

Et tilbakeblikk på de siste tiårenes forvaltning og debatt om store rovdyr i Norge er en reise fra 90-tallets fokus på om på sjeldne og utrydningstruede rovdyra er i stand til å finne seg en partner i rimelig nærhet, via ny kunnskap om rovdyras enorme mobilitet, til nye bekymringer om dagens mange rovdyr kan overleve på sikt etter de genetiske flaskehals bestandene har vært gjennom.

Ingen dokumentasjon på innavl som trussel

Det er liten tvil om at alle de fire store har vært gjennom slike flaskehals, dvs. at bestandene besto av svært få individer. Men samtidig kan ingen vise til eksempler på at små vitlevende rovdyrpopulasjoner har gått til grunne på grunn av innavl. Ikke noe sted i verden finnes dokumentasjon på dette.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk synes det et paradoks at genetikken, en hypermoderne og presis vitenskap, i den andre enden produserer påstander med selvfølgelig forvaltningsmessige konsekvenser knapt uten krav til vitenskapelig dokumentasjon om sammenhengene. Teorigrunnlaget er spinkelt, man lener seg på husdyrgenetikken, uten hensyn til at virkeligheten i naturen er helt forskjellig fra hverdagen i et fjøs.

Alle kjenner debatten om ulv og innavl. Selv om nærmere studier viser et voldsomt sprik i fagmiljøenes oppfatning av størrelsen på problemet, har miljømyndighetene både i Norge og Sverige omfavnet ulvens innavlede gener på en måte som vi neppe har sett i noe annet miljøspørsmål. At ulven har vokst i antall fra 3 til 300 på tross av stor avgang undervis, og at det allerede er nye innvandrerulver i full produksjon, påvirker ikke bekymringene.

Ille er det uansett

Selv om genetikken er et relativt nytt redskap i rovdyrforvaltningen, ser vi allerede et klart mønster. Der virkeligheten ikke lenger kan levere trusselbilder, tar genetikken over. Når det dokumenteres økende forekomster av store rovdyr, deler genetikken dem inn i mindre del-

bestander, med nye problemstillinger, og alltid nye bekymringer.

Dette gjelder ikke bare ulven. Utmarksbrukere i Dovrefjellsområdet har i over 10 år fått høre stadige dødsdommer om den genetisk unike og isolerte Sør-Norske jervebestanden. Men også brunbjørnen i Skandinavia deler forskerne opp i 2 til 4 delbestander, alt etter hvilket perspektiv man legger på det.

Gaupa har stort sett fått lov til å være gaupe i Norge. Men det har ikke manglet på forsøk. Et doktorgradsarbeid fra Universitetet i Oslo fra 2002 prøvde å etablere forestillingen om 3 ulike regionale gaupebestander i Norge, basert på genetiske forskjeller. WWF Norge prøvde å smi mens jernet var varmt med krav om stans i gaupejakt til alle de tre regionale gaupebestandene var levedyktige, hver for seg. Men dette ble for drøy kost selv for norsk rovdyrforvaltning.

For mye og for lite jerv

Nylig kom årets rapport fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) om bestandsstatus for jerv i Norge. Den viste 66 registrerte ynglinger i 2010, langt over Stortingets vedtatte bestandsmål på 39. 66 ynglinger er faktisk det høyeste antallet etter at registreringene startet. Og kanskje det høyeste antallet jervynglinger i Norge siden 1880-årene. Den største økningen hadde Nord-Norge, men også i Sør-Norge var det en betydelig økning, fra 17 i 2009 til 24 ynglinger i 2010.

Men tre uker tidligere kom en annen jerverapport fra NINA. På grunnlag av DNA-analyser av jerveskit i 2009 var man svært bekymret for jerven, spesielt den sør-vestlige jervebestanden. Parallelt med den sterke økningen av jerv i Norge de siste årene, har man på grunnlag av genetiske analyser delt inn bestanden i 3 delbestander, Nord-Troms og Finnmark har en nordlig bestand, Sør-Norge vest for Glomma (Dovrefjell) har en sør-vestlig bestand mens resten av Norge (og Sverige) har en nord-østlig delbestand.

Ved å sikte inn mikroskopet på den enkelte delbestand av jerv forsøker holder man liv i forestillingen om den stakkars utrydningstruede jerven.

Dovrefjell er ikke Galapagos

Men Dovrefjell er ikke Galapagos. Dovrefjell har tvert imot landforbindelse til resten av Skandi-

Kart med det rekordhøye antallet 66 jervynglinger i Norge i 2010.

KARTILDE: NINA RAPPORT 614
YNGLEREGISTRERING AV JERV I 2010

navia i de fleste retninger. Og jerven vandrer mellom delbestandene. Det er derfor bare av akademisk interesse å lage slike barrierer.

Som tidligere nevnt, ved å dele opp sammenhengende bestander i flere delbestander, finner man nye problemstillinger og nye bekymringer. Som et bakteppe for dette ligger internasjonale bevaringsregler som tilsier ekstra oppmerksomhet for isolerte bestander. Hvis slike delbestander har unikt genmateriale er de ekstra verdifulle og det gir i utgangspunktet forvaltningen ekstra argumenter for en restriktiv forvaltning.

For jerven i Sør-Norge er imidlertid situasjonen den at disse individene stammer fra jerven i nord. Men etter å ha vært gjennom en genetisk flaskehals på 1960-tallet, framstår dagens Sør-Norske jerv som genetisk forskjellige. Den lider ikke av innavl, men den er litt mer innavlet enn jerven i nord og øst. Det er forskjellen. Og det er selvfølgelig ingen verdifull forskjell å ta vare på. Men likevel blandes dette sammen med vernekriterier som skal beskytte isolerte unike genetiske bestander.

Slik prøver forskning og forvaltning sammen med naturvernorganisasjonene å tviholde på forestillingen om jerven i Sør-Norge som en egen bestand. Reglene for inndelingen lager de selv undervis, etter behov.

Vi har ingen grunn til å betvile de vitenskapelige resultatene av forskningen som ligger bak. Men vi stiller et stort spørsmålstegn ved formidlingen og ikke minst hvilke forvaltningsmessige konsekvenser det skal ha.

Ny og brukervennlig rovbaser

Nå blir det enklere å hente ut informasjon om døde rovdyr, funn og analyser av ekskrementer fra rovdyr og tall fra erstatningsoppgjør på sau og rein i Rovbase.

ÅSMUND YSTAD

Den nye løsningen gjør det mulig å laste ned den informasjonen du ønsker fra din kommune, fylke eller for hele landet, enten i kart, som graf eller som excel-fil.

Rovbasens web-baserte kartinnsynsløsning viser informasjon om rovdyr i Norge og Sverige, bortsett fra sensitiv informasjon som opplysninger om yngelokaliteter eller personopplysninger.

Rovviltopplysninger fra lokale kilder

Informasjonen som legges inn i databasen er basert på opplysninger fra lokale kilder, organiserte registreringer og laboratorieanalyser. De omfatter undersøkelser av husdyr og tamrein drept av rovdyr, spor og sportegn fra rovdyr som er undersøkt og godkjent av Statens

RovbaseID	Funnnet dato	Funnnet tilstand	Art	Dødsårsak	Vurdering	Undersøkt	Kommune	Funnsted
K430666	10/7/2010	Dødt	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Åsnes (N)	Persæterberget
K428821	8/23/2010	Skadd og ikke avlivet	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Nes i Akershus (N)	Eiesetra
K424383	1/30/2010	Skadd og ikke avlivet	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Halden (N)	Ramtnjernet
K429412	12/22/2009	Dødt	Jakthund	Kongeoern	Dokumentert	Ja	Luster (N)	Stølskreda
K424065	12/18/2009	Dødt	Jakthund	Kongeoern	Dokumentert	Ja	Næroy (N)	Selliset
K423894	11/27/2009	Skadd og ikke avlivet	Jakthund	Ulv	Antatt	Ja	Løten (N)	Stensåsen
K423750	11/13/2009	Dødt	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Halden (N)	Sætre
K423578	10/31/2009	Dødt	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Halden (N)	Siljedalen-Errehytta
K423323	10/17/2009	Dødt	Jakthund	Ulv	Antatt	Ja	Halden (N)	Sætre
K42513	9/16/2009	Skadd og ikke avlivet	Jakthund	Ulv	Antatt	Ja	Halden (N)	Siljedalen-Errehytta
K422573	9/10/2009	Dødt	Jakthund	Ulv	Antatt	Ja	Halden (N)	Sætre
K421257	9/2/2009	Skadd og avlivet	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Åsnes (N)	Dagerød
K415851	11/30/2008	Dødt	Jakthund	Gaupe	Antatt	Ja	Åsnes (N)	Høgsjøberget
K415773	11/8/2008	Skadd og avlivet	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Kongsvinger (N)	Bogerfløyta
K415358	10/23/2008	Dødt	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Rendalen (N)	Nyberget
K415357	10/6/2008	Skadd og ikke avlivet	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Rendalen (N)	Drykkjedalen
K409271	2/19/2008	Dødt	Jakthund	Ulv	Dokumentert	Ja	Halden (N)	Stoktjern
							Halden (N)	Bokerød
							Halden (N)	bokerød

I rovbaser finner du en oppdatert oversikt over ulvedrepte og skadde hunder.

naturoppsyn, og ekskrementer og hårprøver fra rovdyr som er samlet inn av organisert feltpersonell, elgjegere og via forskningsprosjekter.

Se grafer og last ned tabeller

Dataene kan vises som i kart, som graf eller lastes ned som en excel-fil. Ofte finnes det sammenhenger mellom ulike data. For eksempel kan DNA-analyser gi informasjon om hvilke områder en gitt jerv har oppholdt seg i, samtidig som jervskader i samme område kan identifiseres. Denne datatjenesten er ikke laget for å analysere slike sammenhenger. Derfor har vi lagt til rette for at data kan hentes ut og reorganiseres og analyseres i forhold til behov den enkelte har.

Viktig verktøy

Rovbase er et forvaltningsverktøy som tar vare på informasjon som er viktig for forvaltning av bjørn, jerv, ulv, gaupe og kongeoern. Rovbasen oppdateres av fylkesmannen i respektive fylker, Statens naturoppsyn, og Norsk institutt for naturforskning (NINA) i henhold til Norges nasjonale overvåkingsprogram for rovvilt.

For ytterligere informasjon kontakt fylkesmannen

For detaljer eller ytterligere spørsmål kan du kontakte den aktuelle fylkesmann. Rovbase viser også data fra Sverige om individer som er identifisert på grunnlag av DNA-analyser, kontakt länsstyrelsen for mer informasjon i Sverige.

www.rovportalen.no

KILDE: ROVVILTPORTALEN.NO

ROVDATA – Skal gi deg alt du trenger å vite om store rovdyr

ROVDATA er en ny enhet i NINA, Norsk institutt for naturforskning. ROVDATA har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt.

ROVDATA skal levere overvåkingsdata og bestandtall for ulv, jerv, bjørn, gaupe og kongeoern i Norge til publikum, media og forvaltning. Publikum vil også få mulighet til å melde inn egne observasjoner av rovdyr.

Nettstedet www.rovdata.no skal etableres som en sentral formidlingskanal fra overvåkingsprogrammet, og ivareta koordinering og drift av dagens overvåkingsaktiviteter samt nye aktiviteter spesielt knyttet til kommunikasjon og lokal medvirkning.

Morten Kjørstad er ansatt som leder av ROVDATA. Kjørstad har tidligere vært seniorrådgiver i Direktoratet for naturforvaltning.

Morten Kjørstad

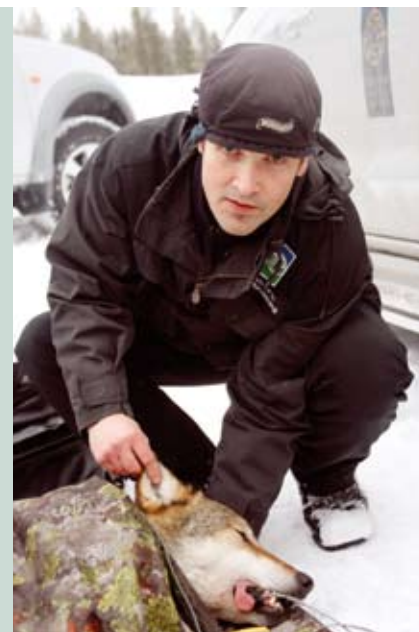

FOTO: SCANPIX

Folkeaksjonen møter publikum

God profilering, mye god medlemskontakt og selvfølgelig mange nye medlemmer er resultatet etter en rekke opptredener på messer og byggedager rundt omkring i landet.

ÅSMUND YSTAD

Villmarksmesse på Melhus

Først ut var Gauldal lokallag i Sør-Trøndelag på Villmarksmessen i Melhushallen første helga i mars. Dette var andre året Folkeaksjonen stilte opp i Melhus. Men med 54 nye medlemmer på ei helg kommer vi helt sikkert tilbake.

FOTO: OLE-JOHAN SÆTRE

Medlemsverving på gang. Lokallagsleder i Gauldal lokallag har forlatt plassen sin for å ta bilde av vår stand.

Vikingskipet på Hamar

Uka etter var vi på plass på Villmarksliv 2010 i Vikingskipet på Hamar. Dette har blitt en årvisst opptreden for oss, like hyggelig og interessant hvert år. Etter 3 dager i Vikingskipet hadde vi skrevet inn 86 nye medlemmer. Tre dager med stand krever mye mannskap, men lokalagene i området stilte villig opp med mannskap, fra Trysil, Rena, Ringsaker, Lillehammer og Gausdal.

FOTO: ÅSMUND YSTAD

Knivsmed John Johansson er fast inventar i Vikingskipet og på andre villmarksmesser hvert år. Arbeidsantrekket er alltid det samme.

Villmarksmessa på Lillestrøm

2010 var 10. året på rad at Folkeaksjonen stilte opp på Villmarksmessen på Lillestrøm. Med godt mannskap fra Akershus, Vestfold og ikke minst dyktige folk fra Østfold ble det 105 nye på blokka. Villmarksmessen er også en flott møteplass der svært mange medlemmer kommer innom for en hyggelig prat.

På toppen av medlemskontingent fra 105 nye medlemmer fikk Folkeaksjonen overrakt kr. 1500 fra Leif Skiaker og Breheimen mat. Skiaker ville vise at sau, elg og bjørn går godt sammen og hadde derfor laget burger med bjørnekjøtt, elgkalv og lam. Dette slo godt an og Folkeaksjonen fikk 5 kroner for hver av 300 solgte burgere.

Limartnan

For første gang stilte Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk med stand på Limartnan i Lierne i Nord-Trøndelag. Nils Solberg og Åsmund Ystad hadde en flott tur til Lierne i strålende julivær og fullt av hyggelige folk. Og anført av en svært opplagt lokallagsleder, libyggen Håvard Furulund, fikk vi meldt inn 54 nye medlemmer i ei bygd der vi trodde at de fleste var medlemmer fra før! Neste år stiller vi garantert opp igjen.

FOTO: ÅSMUND YSTAD

Folksomt hele dagen på Folkeaksjonens stand i Lierne.

Bjønburger

Bjønn og lam i samme hand!

Inneholder:

bjørnekjøtt ca. 35%, kjøtt av elgkalv, lammekjøtt,

med sopp, varmstekt løk, rømme med rorte tyttebær.

Med brød kr. 85,-

Soppblanding kr. 5,-

Varm løk kr. 5,-

Tyttebærromme kr. 5,-

Breheimen Mat

For hver bjønburger vi selger mottar FNR kr. 5,-

Fredelig sameksistens mellom bjønn, elg og sau.

Jakt og fiskedagene i Elverum

Jakt og Fiskedagene i Elverum i august er en klassiker. 4 dager sammen med god stemning blant utstillere og mye publikum er en like hyggelig opplevelse hvert år. Folkeaksjonen har fast plass på

Torstein Opdahl fra Grue og Ole Gustav Narud fra Rena overtaler nye medlemmer før de sendes inn i bua der Vidar Helgesen skriver medlemskort.

knivtorget og de fleste besøkende på jakt og fiskedagene kommer forbi i løpet av dagen. Og mange stopper og diskuterer. 99 % er enige med oss og mange melder seg inn.

Et forferdelig regnvær på fredagen gjorde at vi ikke nådde fjorårets vererekord på 150 nye medlemmer. Men 125 nye var vi like godt fornøyd med.

Kurt Oddekalv fra Norges Miljøvernforbund er vanligvis en ensom svale fra miljøorganisasjonene på slike messer. De andre ser vi aldri på slike arrangement lenger. Men Kurt Oddekalv er der og han kommer gjerne innom Folkeaksjonens stand for å rive litt kjeft, frisk og gjennomført usaklig som alltid.

Dagens underholdning: Kurt Oddekalv i vennlig ulvekrangel med Olaf Ilsaas og Vidar Helgesen fra Rena.

På Elgfestival i Aremark

Elgfestival i Aremark er hjemmebane for Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk i Østfold. I Indre Østfold, rett før elgjakta, er det lett å verve medlemmer til Folkeaksjonen. Jegere og hundefolk stiller og resultatet for Folkeaksjonen på Elgfestivalen ble 38 nye.

Folkeaksjonen på Elgfestivalen i Aremark

Og mange andre...

I tillegg til arrangementene som er omtalt her har flere lokallag stilt opp på en rekke lokale arrangement. Trysil lokallag meldte inn til sammen 65 nye medlemmer under Trysilsmellen i vår og på Engerdalsdagene i sommer.

Glåmdal lokallag er flink til å stille opp for å møte publikum, Helgeland lokallag i Nordland verver medlemmer jevnt og trutt. Og Hallingdal lokallag vevet som vanlig mange nye medlemmer på Åluttstillinga, i år som tidligere år. Gauldal lokallag i Sør-Trøndelag, som ble omtalt først i denne rekken, avsluttet sesongen på bygdadag i Soknedal lørdag tidlig i oktober med 15 nye medlemmer som fangst.

Ole Johan Sætre og Unni Anshus fra Gauldal lokallag på bygdadag i Soknedal

Folkeaksjonen på statsbudsjettet

I det nylig framlagte statsbudsjettet er det foreslått at Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk skal få kr. 900.000 i organisasjonsstøtte i 2011. Det er samme summen som i fjor, og pengene skal fortsatt utbetales via Landbruks og matdepartementet.

Miljøverndepartementet, som nok en gang har sagt nei til å gi støtte til Folkeaksjonen, har imidlertid satt i gang en prosess med full gjennomgang av den årlige fordelingen av vel 40 millioner kroner til frivillige miljøorganisasjoner.

WWF Norge – Statens egen miljøorganisasjon.

WWF Norge mottok 84 millioner kroner i statstøtte i 2009. Av samlede inntekter på 107 millioner kommer med andre ord 80 prosent fra Staten. Miljøverndepartementet bidrar med kun 2,5 millioner av disse midlene. Men det andre departementet til miljø- og bistandsminister Erik Solheim, Bistandsdepartementet, bidrar med nesten 80 millioner fra Norad og Utenriksdepartementet.

Det meste av midlene skal brukes i utlandet. WWF Norge har spesialisert seg på u-hjelpsprosjekter

som skal gi fattige lokalsamfunn inntekter fra naturvernprosjekter i det sørlige Afrika. Men det må være lov å spørre seg hva som gjør WWF kvalifisert til å hjelpe fattige bønder i tredje verden. Her hjemme framstår nemlig WWF Norge som konsekvent talsmenn for urbane interesser i natur og ressurs spørsmål.

Med andre ord. Når du hører Rasmus Hansson, i beste sendetid på NRK, raser mot lokalbefolkningen i norske rovdyrbygder, er det staten som betaler for moroa!

Folkeaksjonens ledelse og politikk:

Landsstyrets medlemmer:

Nils Solberg, Halden
Landsstyrets leder

Fredliveien 6,
1792 TISTEDAL
Tlf. 479 11 542

e-post: nils.solberg@solbergreiser.no

Laila Hoff, Hattfjelldal.
Bonde, lærer og daglig leder
Tlf. 920 51 459

Sara Kvli, Lierne
Fylkespolitikker
Tlf. 917 90 265

Torvald H. Brinch, Oslo.
Advokat
Tlf. 950 48 909

Vidar Helgesen, Rena
Lafter
Tlf. 917 46 796

Ola Arne Aune,
1. vara

Veronika Seim Bech.
2. vara

Eli Bjorvatten, Vegårshei 3. vara

Ansatte:

Åsmund Ystad: Daglig leder
Tlf. 975 95 119 • aksjonen@rovdyr.org

Lars Erik Brattås: Webmaster

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kulturbærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for urbane myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- Ja til lokal forvaltning
- Ja til effektivt uttak av skadedyr
- Nei til kjerneområder og rovdyrsoner
- Nei til fast ulvestamme i Norge

Medlemskontingent er kr 250,-
for hovedmedlem i 2011.

Øvrige familiemedlemmer betaler
kr. 100 pr. person. Ungdom under
25 år betaler også kr. 100 pr. person.

Fine premier til Folkeaksjonens gode ververe

Verv 5 medlemmer og velg mellom:

Genser:
Norsk Natur er herlig – uten ulv

Trekopp med logo

6 små glass med logo

Medlemskontingent er kr. 250 for hovedmedlemmer, kr. 100 for øvrige familiemedlemmer (skriv navn på hovedmedlem) og kr. 100 for ungdom under 25 år (skriv fødselsdato).

☐ Jeg melder meg herved inn som medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

☐ Jeg har vervet 5 nye medlemmer og ønsker meg:

☐ Folkeaksjonens genser ☐ En trekopp med logo ☐ 6 små glass med logo

Navn:.....

Adresse:..... Dato:

Postnr./Sted:..... Telefon:.....

Innmeldingsskjema sendes:

Folkeaksjonen
ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119
Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

Varer med Folkeaksjonens logo

T-skjorte:

Norsk Natur er herlig – uten ulv

Størrelser: S – M – L – XL – XXL kr 100,- pr. stk

Genser:

Norsk Natur er herlig – uten ulv

Størrelser: M – L – XL – XXL kr 200,- pr. stk

Caps.

Farge rød eller blå

Caps. Regulerbar størrelse kr 50,- pr. stk

Trekopp

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Trekopp kr 275,- pr. stk

Drammeglass

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

2 glass kr 100,-, 6 glass kr 300,-

Lommelykt

Lommelykt kr 75,- pr. stk

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Kortholder

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Kortholder kr 275,- pr. stk

FOTO: ÅSMUND YSTAD

Bruk dette bestillingsskjemaet og send til oss i post eller på faks.

Du kan også skrive bestillingen i en e-post og send til aksjonen@rovdyr.org

Varenavn	Antall	Størrelse	Pris pr. stk	SUM
T-skjorte Norsk natur er herlig –uten ulv!			100,-	
Genser Norsk natur er herlig – uten ulv!			200,-	
Caps med logo. Sort farge			50,-	
Caps med logo. Rød farge			50,-	
Trekopp med logo			275,-	
Drammeglass med logo. 2 -pack.			110,-	
Drammeglass med logo. 6 - pack.			300,-	
Lommelykt med logo			75,-	
Kortholder med logo			275,-	

Sum kr _____

Jeg bestiller herved de varer og det antall som jeg har markert på bestillingsskjema.
Frakt og omkostninger på kr. 30 pr. sending kommer i tillegg.

Navn:

Adresse: Dato:

Postnr./Sted: Telefon:

E-post:

BESTILLINGSSKJEMA SENDES:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119 • Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

Naturindeks for ekstremister

Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet stråler om kapp over nyskapningen "Naturindeks for Norge".

Idealtilstanden er norsk natur under svartedauen.

ÅSMUND YSTAD

Naturindeksen er et omfattende system med indikatorer for å måle tilstanden til vårt biologiske mangfold. Naturen er inndelt i 9 økosystemer fra havbunn til skog og fjell. Økosystemene hav og fjell får godkjent. Dårligst står det til i skogen og kulturlandskapet. Det siste, interessant nok, på grunn av manglende beiting, brenning og slått!

Den dårlige tilstanden i skogen skyldes hovedsakelig skogbruk, alt for få store rovdyr og alt for mye hjortevilt.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Miljøverndepartementet uttaler seg som om naturindeksen er et nøytralt og objektivt måleinstrument. Det er den ikke. Noen har valgt ut hva som skal måles og hva det skal måles i forhold til.

For de ulike økosystemene er det faktisk valgt helt forskjellige målestokker. Sammenligninger mellom tilstanden i ulike økosystemer med utgangspunkt i helt forskjellige kriterier må nødvendigvis gjøres med stor forsiktighet. Det bryr verken DN eller MD seg om.

For 8 av de 9 ulike økosystemene har man imidlertid valgt målestokker mer eller mindre tilpasset et

sivilisert samfunn. Skog og rovdyrbestander skal imidlertid måles opp mot en økologisk idealtilstand som vi minst må tilbake til svartedauen for å finne.

Hør bare her: Dagens lave rovviltbestander påvirker tilstanden i skogen negativt fordi indikatoren som er valgt forutsetter 288 ulveflokker i Norge for å oppnå beste referanseverdi = 1. I tillegg kreves det 2-3000 bjørner, over 2000 gauper og minimum 1400 jerv. Dette er naturindeksens oppfatning av økologisk bærekraftige rovdyrbestander. Men fagfolkene som i sin tid lekte seg fram til denne teoretiske beregningen (NINA fagrapport 64- 2003) la til grunn dagens høye hjorteviltbestander som byttedyr for rovdyra. Dette er alt for høye hjorteviltbestander sier den samme naturindeksen og sender skogbruket videre ned på skalaen.

Skulle så slike enorme rovdyrbestander i neste omgang redusere hjorteviltet ned til en tilstand likt Norge i 1950, så faller hjorteviltindeksen enda lavere. Nå er det alt for få. Og matlause rovdyr yngler ikke, og vil i neste omgang bidra til enda lavere naturindeks for skogen.

I valget mellom ulike målemetoder er det gjort et tydelig politisk valg, som gir helt spesielt negative resultater for skogens naturindeks. Slik har miljøvernmyndighetene skaffet seg et idiotsikkert system som garanterer miljømessige elendighetsbeskrivelser av

skogen og rovdyr situasjonen så lenge Norge eksisterer som et sivilisert samfunn. For kunnskapsløse rovdyrvenner som har gått tom for argumenter er hele naturindeksen en formidabel gavepakke.

Både DN og MD avviser kritikken av naturindeksen. Statsråd Erik Solheim bare minner om at 125 norske

eksperter står bak arbeidet. I den forbindelse er det interessant å lese de fyldige rapportene som ekspertene har laget i forkant, som grunnlag for naturindeksen. Der diskuterer man blant annet hvor problematisk det vil være å legge vekt på store rovdyr og hjortevilt i naturindeksen, blant annet fordi

"For kunnskapsløse rovdyrvenner som har gått tom for argumenter er hele naturindeksen en formidabel gavepakke."

forvaltningen av disse skjer innenfor helt spesielle rammer.

På tross av dette har noen bestemt at nettopp de store rovdyra skal telle mer enn de aller fleste andre arter når det biologiske mangfoldet i norsk natur skal måles. Hvordan dagens dårlige tilstand i økosystemet kulturlandskap skal kunne forbedres med ti tusen store rovdyr i norsk natur sier naturindeksen for øvrig ingen ting om.

Tabell 6. Grove estimater av antall reproduktive enheter (individuelle voksne hunndyr for bjørn, jerv og gaupe, flokker for ulv) som den Skandinaviske halvøya potensielt kan inneholde. Tallene er basert på estimerte tettheter fra felt. - Rough estimates of the number of reproductive units (individual females for wolverines, lynx and bears, and packs for wolves) for which there is room within suitable habitat on the Scandinavian peninsula. (Swenson et al. 1994, Linnell et al. 2001, Lofstrand 2000, Landa & Andersen upublisert, Landa et al. 1998, Johansson 2002, Wabakken et al. 2002).

Art Species	Region Region	Areal (km ²) Area	Potensiell tetthet (reproduktive hunnedyr pr 1000 km ²) Potential densities for reproducti- ve units	Potensielt antall Potential number
Bjørn Bear	Norge/Norway	306101	1 - 3	306 - 918
	Sverige/Sweden	405283	1 - 3	405 - 1215
	Lappland/Lapland	97024	1 - 3	97 - 291
	Total/Total	808408	1 - 3	808 - 2424
Ulv Wolf	Norge/Norway	287562	1	288
	Sverige/Sweden	408330	1	408
	Lappland/Lapland	96693	1	97
	Total/Total	792585	1	793
Gaupe Lynx	Norge/Norway	314029	1 - 3	314 - 942
	Sverige/Sweden	445136	1 - 3	445 - 1335
	Lappland/Lapland	98260	1 - 3	98 - 205
	Total/Total	857425	1 - 3	857 - 2572
Jerv Wolverine	Norge/Norway	179888	1 - 3	180 - 540
	Sverige/Sweden	149809	1 - 3	150 - 449
	Lappland/Lapland	83010	1 - 3	83 - 249
	Total/Total	412707	1 - 3	413 - 1238

Figur: Fra NINA Temahefte 22.

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

DN-utredning 3-2010

Naturindeks for Norge 2010

Naturindeks 2010 (Faksimile av forside)

Husdyra er en del av det biologiske mangfoldet i vår natur!

Ole Johan Sætre

OLE JOHAN SÆTRE

LEDER I GAULDAL LOKALLAG OG TIDLIGERE
SKOGSJEF I TRONDHEIM KOMMUNE.

Bærekraftig forvaltning betyr å forvalte og utnytte ressursene i naturens biologisk mangfold slik at arter ikke forsvinner, og at artenes genetiske mangfold opprettholdes. Generasjonene etter oss skal kunne nytte de samme ressursene for sin livberging og økonomi.

Litt historikk

Tanken om bærekraftig utnytting av skog og utmarksressurser er ikke ny. Begrepet eksisterte i Tyskland allerede på 1700 tallet. Profesorene Georg Ludwig Hartig(1764-1837) og Heinrich Cotta(1763-1844) lanserte begge begrepet *Nachhaltigkeit*. Det betydde å ikke hogge mer enn at skogene til enhver tid produserte i minimum tilsvarende. Cotta gikk mye lengre enn Hartig og forfektet at alle skogens ressurser skulle forvaltes slik at de aldri tok slutt, og han ville ha naturlige blandings-skoger. Beitet var en viktig del av skogressursen som skulle forvaltes bærekraftig. Nødvendigheten av og årsaken til at skogforskere allerede på denne tiden var opptatt av å tenke bærekraftig, var kunnskapen om skogøding og resultatene av denne fra mange steder i verden. Grensesteinene for romerrikets utbredelse mot øst satte den romerske keiseren Hannibal i dypet av de libanesiske sedertre skoger. Grensesteinene står, men de rike cedertre skogene er utryddet. Ørken ble resultatet.

I vårt land ble rike eike- bjørke- furuskoger offer for svenske og danske kongers etter-

spørsel etter eik til "kongelig krigsskipsindustri". Norsk eik ble eksportert helt ned til Konstantinopel. Eikeskogene langs middelhavet ble rasert på grunn av krigene mellom egyptere, grekere og romere.

Hollenderhogstene i middelalderen raserte eike og bøkeskoger i Tyskland, England, Danmark og andre land samt furuskogene på vestlandet og gran- og furuskoger i midt-norge

Gruveselskapene i middelalderen forbrukte enorme mengder tømmer. Store skogarealer ble lagt øde. Femundsmarka har oppstått slik den er i dag med senket skoggrense, og enorme snaufjellarealer på grunn av virksomheten til Røros kobberverk.

Beite i tidligere tider

Beite i skog og utmark i middelalderen var heller ikke uten lyter. Man var helt avhengig av utmarksbeitet, også for å sanke for. Det var slått på myrer, og lauv ble høstet som vinterfor. Til strø i fjøs ble tørt og strå fra skogbunnen raket sammen. Alt dette i tillegg til hogst førte til rasing av skoger og skogsmark over hele Europa og også i Norge. Fra gammelt av hadde alle husdyrbrukere full beiterett. Å sikre skogens foryngelse mot beiting og husdyrtråkk med inngjerding var forbudt helt innpå 1900 tallet

Seterdrift

Rovviltbestanden var generelt mye høyere enn i dag over det meste av landet på 16 – 1700 tallet. Men bøndene måtte bruke utmarka til beite på tross av det. Og det ble nødvendig å utvikle et seterbruk. Det var for å kunne holde større besetninger gjennom vinteren, og øke produksjonen av mat ved å produsere vinterfor både på gården og setra, samtidig som husdyra beita i utmarka gjennom sommeren. Men seterdrifta var ingen balansert næring i forhold til biologiske mangfold. Forbruket av skogsvirke til brensel og intensiv beiting og slått, skapte de åpne seterlandskapene. Seterbruket bidro til rasing av store fjellskogarealer.

Rovdyra var et problem. De tok hjortedyr, men også husdyr. Politikerne innså etter hvert at rovviltet var en trussel mot landets matforsyning. Derfor vedtok Stortinget først på 1850 tallet en lov som hadde som mål en betydelig reduksjon av rovviltet. Tiltaket var effektivt og rovdrymengden ble de facto

redusert til et akseptabelt minimum i balanse med husdyrbruket!

Seterdrifta ble avviklet i det alt vesentligste etter siste krig fordi nye produksjonsmåter og markedskrav gjorde seterdrifta ulønnsom for bonden. I dag øker det produktive skogarealet igjen i mange fjellstrøk etter at seterdrifta ble nedlagt. Fjellskogene i seterområdene er i ferd med å regenerere seg selv.

Vekst i hjortedyrbestandene

Innføringen av bestandsskogbruket med snauhogster og planting skapte mye mer mat for hjorteviltet. Samtidig gikk utmarksbeitet med store husdyr tilbake på grunn av økt produksjon av for på gården med økt bruk av kunstgjødsel og import av kraftfôr. Mer av maten i utmarka gikk til hjortedyra. Bestandene av hjortevilt har eksplodert og de vokser stadig.

Mer hjortevilt betyr mer rovvilt. Men det betyr også at andre arter reduseres på grunn av hjorteviltets beiting som f.eks skogsfuglbestanden mange steder. Både elg, hjort og rådyr beiter, feier og skader skogens foryngelse. Store mengden av hjortedyr er årsaken til den store økingen i flåttbestandene, og at flåtten nå er spredd til hele landet Dette viser er en tydelig ubalanse i dagens bruk av utmark og skog i forhold til en bærekraftig bruk av utmarka.

Husdyra hører med i det biologiske mangfoldet

I dag er det opplest og vedtatt at skog og utmark skal kunne nyttes økonomisk som de fornybare ressurser de er, men bruken skal være bærekraftig. Det er imidlertid ikke like opplest og vedtatt at husdyr som ku, sau, geit, hest, gris og rein tilhører naturens biologiske mangfold og dermed har krav på balansert forvaltning og utvikling som viktige genetiske ressurser for folk og natur.

Jordbruk med husdyr på beite i utmark har eksistert i vårt land i minst 3500 år, og i sydligere land dobbelt så lenge. Sau og geit var viktigst i yngre steinalder. Ku og gris kom senere i yngre steinalder og i starten på bronsealderen. I hele denne perioden har husdyr vært på utmarksbeite. Husdyra har alle sitt opphav fra ville dyr som ennå lever som ville i sin opprinnelige natur. De fleste husdyra ble temt for 4 – 6000 år siden

i land langt syd og øst for oss. De har deretter gjennomgått betydelig genetisk utvikling og økologisk tilpassing til det landskap de eksisterer i nå.

Det kan derfor ikke herske tvil om at de dermed har vært en del av det biologiske mangfoldet i hele denne tiden. De har tilpasset seg den lokale økologien i en genetisk naturlig utvikling og de har gjennom beite påvirket det biologiske mangfoldet. Et mangfold som av biologer blir ansett som svært viktig å ta vare på og til og med å gjenetablere. Jordbruket blir faktisk kritisert for ikke å ta vare på den betydelige biologiske mangfoldsressursen beitelandskapet representerer.

Fordi husdyra nedstammer fra ville slektninger som ennå lever i sine naturlige biotoper har de egentlig alltid vært en del av naturens mangfold. De representerer viktige genetiske og økologisk tilpassede ressurser.

Tamreinen er et husdyr, men regnes som samme art som villreinen og er den genetiske base for å erstatte villrein der den forsvinner. Tamrein er derfor uomtvistelig en viktig del av det biologiske mangfold. Det er helt utenkelig å kunne øke produksjonen av for på dyrket mark i et omfang som tilsvarer det potensialet som ligger i utmarka. Skal bruken av kunstgjødsel og kraftfor reduseres for å imøtekomme biologiske og klimamessige trusler, må utmarksbeitene taes i bruk igjen i langt større grad enn før.

Skog og utmark for rekreasjon.

Skog og utmark er i dag den viktigste ressursen for menneskets rekreasjon og helse. Norge er også det eneste landet i verden med en egen lov om friluftslivet. Den skal sikre folket et allsidig friluftsliv med rett til ferdsel i all skog og utmark alltid. Rundt byer og tettsteder tilrettelegger kommuner, lag og organisasjoner slik at folk har attraktive tilbud for å utøve all slags friluftsliv sommer som vinter. Det er helt utenkelig at det i de intensivt tilrettelagte friluftsområdene som Osloomarka, Drammensmarka, Bymarka i Trondheim osv skulle være full av store rovdyr. De ville skremme folk fra tur og friluftsliv. En "truende" elg medfører avisoverskrifter, og i en rekke sammenhenger blir den felt fordi turfolket ikke er trygge!

I forhold til husdyr er imidlertid alle de store rovdyra en trussel, og for folk er det først og fremst bjørnen og ulven som skremmer. Bonden eller friluftssøkeren har imidlertid ikke reell nødvergerett mot rovdyra, mens altså truende elg i byens friluftsmark blir avlivet!

Husdyra våre representerer viktige genetiske og økologisk tilpassede ressurser

FOTO: BENT NILSEN

Det er paradoksalt når elg som truer turfolk avlives etter enkelt vedtak i viltneimnd, mens rovdyr som truer turfolk, husdyreiere og husdyr får leve inntil forvaltningen finner det formålstjenlig å gi fellingstillatelse, det vil si når mange nok dyr er drept!

Geografi

Norge og Sverige har delt den skandinaviske halvøya seg i mellom i omtrent to deler langs Kjølen. Men de to delene er meget forskjellige i geologisk utforming, i biologisk utforming og i bosettingsmønster. På grunn av golfstrømmen, fjordlandskapet, fjellene og de dype dalene som gir et variert klima, er det biologiske mangfoldet i Norge vesentlig større enn i Sverige.

Det norske Storting har vedtatt å arbeide for å opprettholde og utvikle det norske kulturlandskapet og bosettingsmønstret i alle strøk av landet. Men i Sverige vedtok den svenske riksdagen allerede på 1950 tallet at jordbruket skulle konsentreres til syd i det svenske lavlandet. Det har ført til at jordbruket i andre deler av Sverige er avviklet, og kulturlandskapet gror igjen. Finland har hatt samme utvikling.

Felles bestander

Med relativt kort vei nord til Finland og Russland har både ulv og bjørn vandret inn i Sveriges enorme skogarealer. Men ulv og bjørn er vandrere, og de vandrer videre inn i Norge

Det blir feil å vurdere egne norske stammer av rovdyr. Det er uansett skandinaviske stammer med russisk islett som fins i Norge i dag. I en bærekraftig forvaltning må mennesker, bosetting, utmarksbruk, hjortevilt og rovdyr sees i sammenheng.

Prinsippene for bosetting og utmarksbruk er dermed helt forskjellige i de tre landene. En samlet plan om bærekraftig forvaltning av utmark med hensyn på rovdyra må derfor utvikles sammen med Sverige og Finland. I dag er det en ubalanse i forvaltningen av utmarka i Norge sett i relasjon til de store rovdyra. Erfaringer fra andre land er at ulv og bjørn ikke passer der det er bosetting med aktiv utmarksbruk.

I en bærekraftig setting må det aksepteres at husdyra gjennom 3500 år har ervervet en like stor rett til skog og utmark som noen annen art. Biologer, DN og Artsdatabanken peker på at det er viktig å sikre det biologiske mangfold og artsrikdommen i beitelandskapet i skog, utmark og innmark. Husdyra og bonden har skapt dette landskapet. Da er det rart at den viktigste ressursen for dette mangfoldet, nemlig husdyra ikke får den beskyttelse de trenger for å sikre at bonden kan drive sitt husdyrbruk med utmarksbeite over det ganske land.

Det er derfor ikke bærekraftig forvaltning dersom husdyra må vike for rovviltet i Norge.

Reisebrev fra Montenegro

Oddvar Berg

ODDVAR BERG

LEDER I HALLINGDAL
LOKALLAG

Da jeg fikk muligheten til å dra en tur til et land som heter Montenegro, tenkte jeg at det kan bli spennende. Montenegro ligger på Balkan, sørøst i

Europa. Landet ligger med sine grenser mot Kroatia og Bosnia og Herzegovina i vest, Serbia i nord og Albania i øst. I sør har landet sin vakre kyst ut mot Adriaterhavet, med store muligheter som turistmål for solhungrige tilreisende.

Montenegro som kan oversettes til svarte fjell, er et lite land med en lengde på grensene på 614 kilometer hvis man ikke tar med kyststripa. Landet har ca. 660000 innbyggere.

Den turen jeg dro på var ingen badeferie. Vi skulle se på utmark, jaktmuligheter, skog og naturbasert turisme. Turisttrafikk er fortsatt i startgropa i Montenegro, men den har et stort potensial. Og i tillegg til en vakker kyst er Montenegro like mye et fjell-land med spektakulær natur.

Vi landet i Dubrovnik i Kroatia og dro videre inn i Bosnia for så etter et par timer kjørte inn i Montenegro. Vi hadde ikke kjørt langt så åpnet det seg et landskap som kan sammenlignes med Norge, bare enda mer spektakulært. Bratte grønne lier som vart avløst med fjellvegger der svartfurua vaks oppe på små fjellhyller. Nede i dalene var det flatere områder som ga grobunn for vinranker, frukt og grønnsakproduksjon.

Lenger inn i landet var fjellene høyere og dalene dypere, liene var kledd med skog opp til 1400 m.o.h. . Høyeste fjellet er Bobotov kuk (Mount Durmitor) med 2522meter.

Vi var nå kommet opp til Zalbjak, en landsby som ligger i Durmitor nasjonalpark. Her har elva Tara (Den Jugoslaviske tåre) sitt utspring. Tara renner herfra ned i Europas største og verdens nest største canyon etter Grand canyon i Colorado. Både Durmitor nasjonalpark og Tara Canyon er også på UNESCO si verdensarvliste.

Oppe ved landsbyen Zalbjak var det stor granskog, men også store vide sletter med beiteland for sau og storfe. I områdene rundt lå noen småbruk der de hadde noen kuer og sauer. Her var det ikke uvanlig at snøen kunne bli opp til tre meter dyp på det meste.

Vi kom til en annen tid enn den vi dro i fra. Landet er på det stadiet vi var i sekstiåra, her ser du ikke Kiwi'n på hjørnet. Ikke alle har bil, og de bilene som var, ja de var ikke 2010 modell. Bøndene drev sine småbruk slik som vi her i landet gjorde for femti år siden. Mindre saueflokker på rundt hundre individer så vi over alt, alltid med en gjeter ved flokken. Var flokken større, kunne den bli passet på av to gjeter.

Var du bonde i Montenegro måtte du drive sjøhushold. En månedslønn for en vanlig arbeider på 500 euro (ca 4000 kroner). En bonde tjente mye mindre, kanskje halvparten. Og med svært høy arbeidsledighet, var det viktig å ta vare på det man hadde.

Dyrelivet i naturen besto av hjort, rådyr, gemse, hare, og villsvin som det kunne jakes på. Viltforvaltning har ikke vært enkel i Montenegro. Var det dyr i et område var det ikke uvanlig å jakte på det. Her hjemme ville vi sagt tjuvjakt, men der nede ville de kalt det matauk.

Faunaen besto også av andre dyr, bjørn, ulv og en slags villkatt som noe imellom katt og gaupe i størrelse. Men den største "tjuvjegeren" var nok ulven!

I Montenegro har det alltid vært jakta på ulven fordi den har vært et problem for husdyrhol-

det.. Problemet er så stort at det også er skuddpremie på dyret. 100 euro for en hann og 150 euro for ei tisper. Med den månedslønn som før var nevnt forstår man at motivasjonen for å felle ulv var stor.

Det var heller ikke uvanlig at når en først hadde felt en ulv så ble det markert. Som i landsbyen Pluzine der noen lokale jegere hadde felt en ulv, spent fast det døde dyret med tau opp på panseret på en bil. Kjørte deretter rundt i landsbyen med tuting og høye rop til stor begeistring blant de andre innbyggerne i landsbyen.

Men på tross av jakt på ulv gjennom generasjoner, er ulveproblemet fortsatt stort. De klarer rett og slett ikke å redusere stammen nok! Bøndene må gjete sine sauer på beite, slipper de dem av syne var ulven der med en gang. Om kvelden måtte sauene føres tilbake til spesielle hegn.

Undertegna fikk se sin første ulv i vill tilstand i Montenegro. Den kryssa over veien en tidlig kveldstime like utenfor en liten landsby. Så da tenkte jeg at jeg var heldig som fikk oppleve det. Men i følge bussjåføren var dette svært vanlig.

Med en villere natur enn i Norge, er det nok utfordrende å jakte i Montenegro. Men likevel satt jeg igjen med tanker om vår rovdyrpolitikk i Norge. Hvor langt er myndighetene villige til å gå med utbredelse av ulven i vår natur? Når den blir for stor, vil vi da klare å redusere ulvestammen? Jeg mener at det myndighetene gjør ved å innføre ulv inn i vår fauna er et farlig eksperiment.

Til slutt vil jeg bare nevne at det montenegrin-ske folk er et gjestfritt og stolt folkeslag. Du er alltid velkommen, de har god mat og god drikke, og ikke minst en fantastisk natur. Montenegro er et land jeg helt klart kan anbefale å reise til.

Landsmøtet i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Gjenvalg av landsstyret.

Landsmøtet i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk ble arrangert på Rica Hell Hotel i Stjørdal med 46 deltagere som er ny rekord for Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Landsmøtet feiret 10 års jubileum som landsomfattende organisasjon første kvelden, med et fascinerende multimediashow, "Huldra og eg" med Tone Jorunn Tveito. Landsmøtesakene ble behandlet på en ryddig og god måte. Ingen av de faste

Her er det nye landsstyret:

Navn	Verv	Periode	Valgt første gang
Nils Solberg, Halden	Styreleder	1 år	Gjenvalg/ 2000
Sara Kveli, Lierne	Styremedlem	Ikke på valg	2007
Vidar Helgesen, Rena	Styremedlem	Ikke på valg	2009
Laila Hoff, Hattfjelldal	Styremedlem	2 år	Gjenvalg/2007
Torvald H. Brinch, Oslo	Styremedlem	2 år	Gjenvalg/ 2007
Ola Arne Aune, Oppdal	1. vara	1 år	Gjenvalg/ 2008
Veronica Seim Bech, Vik	2. vara	1 år	Ny
Eli Bjorvatten, Vegårdhei	3. vara	1 år	Gjenvalg/ 2005
Jonny Kongsmo, Grong	Ordfører	1 år	Gjenvalg/ 2009
Holm. B. Bratt AS, Steinkjer	Revisor	1 år	Gjenvalg

styremedlemmene hadde frasagt seg gjenvalg. Det eneste endringen ble Veronika Seim Bech, fra Vik i Sogn, som ble valgt inn som 2. vara til landsstyret etter Håkon

Furuhovde fra Follidal. Veronika Seim Bech har mye erfaring fra med rovdyrforvaltning etter å ha ledet Prosjekt landbruk og rovvilt i årene fram mot rovviltmeldingen i 2004.

Akershus lokallag

Under årsmøtet i Akershus lokallag ble Kåre Holmen behørig takket av som lokalagsleder. Kåre har ledet laget med stø hånd siden oppstarten høsten 2000. På bildet takkes Kåre Holmen for innsatsen av Nyvalgt leder, Marius Røer Andresen fra Minnesund.

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

Lokallag	Leder	Telefon
Akershus	NY! Marius Røer Andresen, Minnesund	tlf. 970 84 134
Østfold	Nils Solberg, Halden	tlf. 479 11 542
Vestfold	Helge Røsholt, Steinsholt	tlf. 33 12 95 17
Telemark	Trond Kvernstuen, Nordagutu	tlf. 959 47 635
Hallingdal	Oddvar Berg, Hol	tlf. 913 42 213
Glåmdalen	Torstein A. Opdahl, Namnå	tlf. 62 94 45 42
Trysil	NY! Rune Jota, Trysil	tlf. 901 59 524
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 91 74 67 96
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Rendalen og Stor-Elvdal	Roy Tovsrud, Hanestad	tlf. 62 46 92 28
Nord-Østerdal	NY! Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 61 27 81 26
Gausdal	John Birger Skansen, Østre Gausdal	tlf. 416 44 713
Nordre Land	Håkon Bratrud, Dokka	tlf. 951 57 970
Valdres	Arne Myrvang, Rogne	tlf. 61 34 04 63
Skjåk	Else Mona Bjørnstad, Skjåk	tlf. 915 39 565
Lesja	Kåre Ljosbakken, Lesja	tlf. 61 24 37 19
Oppdal og Rennebu	NY! Ola Arne Aune, Oppdal	tlf. 970 79 868
Gauldal	Ole Johan Sætre, Ler,	tlf. 72 85 18 21
Nord-Trøndelag	Håvard Furulund, Nordli	tlf. 976 80 570
Nordland	Laila Hoff, Hattfjelldal	tlf. 920 51 459

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon som har til formål å endre dagens rovdyrpolitikk med følgende hovedkrav:

• Forvaltningsmodellen med kjerneområder og soner må bort

Kjerneområder og soner for rovdyr er en kunstig geografisk inndeling som gir en urimelig belastning for enkeltpersoner og lokalsamfunn i rovdyrrområdene. Rovdyrbestandenes levedyktighet må vurderes over større områder også gjennom samarbeid med naboland. Bestandene må balanseres mot en aktiv bruk av utmarksressursene.

• Lokal forvaltning

Rovdyrforvaltningen må underlegges lokal folkevalgt styring og kontroll. Dette er en grunnleggende forutsetning for en vellykket rovdyrpolitikk. Forvaltningen må skje i samsvar med lovverk og internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ta hensyn til lokalbefolkningens og urbefolkningens nærings- og kulturtradisjoner.

• Effektivt uttak av skadedyr

Uttak av rovdyr som gjør skade, viser unormal adferd, eller skaper truende situasjoner må skje raskt og effektivt. Lovverk og forvaltning må tilpasses allmenne verdioppfatninger om dyrevern, ressursforvaltning og respekt for enkeltmennesket. Nødvergeretten må kunne brukes for å forhindre skade.

• Nei til fast ulvestamme i Norge

Ulven i Skandinavia tilhører den russiske ulvestammen og er ingen truet art. En ulvestamme gir store negative konsekvenser for allsidig bruk av utmarksressursene og i neste omgang bosetting og næringsliv. Folk føler frykt for ulven der den etablerer seg. Ulven kan i spesielle situasjoner være direkte farlig for mennesker.

www.rovdyr.org
- rovdyrnyheter hver dag i 10 år

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk startet opp internett siden **www.rovdyr.org** høsten 2000. Allerede i løpet av de første årene etablerte Folkeaksjonens nettside seg som den selvfølgelig kilde for alle som ville være topp oppdatert om norsk og svensk rovdyrforvaltning.

Flere potensielle konkurrenter fra vernesiden har prøvd seg, men alle som en har de droppet ut etter å ha skjont at Folkeaksjonen har stør kurs og kondisjon til å holde ut det meste.

De tre siste årene har vi også levert daglige rovdyrnyheter som media-klipp til Rovviltportalen som er Direktoratet for naturforvaltnings informasjonsbase for rovdyrforvaltning.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk på internett har levert aktuelle nyheter og informasjon om rovdyrpolitikk og rovdyrforvaltning hver dag i 10 år.

